

Lodbjerg Fyr

Aktivitetskort

Prøv 15 naturlege og aktiviteter ved Lodbjerg Fyr. Legene er udviklet til børn i alderen 3-6 år.

Der er 15 kort, som er delt op i 4 kategorier;

- 1. Børn og dyr**
- 2. Sansning i naturen**
- 3. Kend naturen**
- 4. Lege og bevægelse**

Der er beskrivelser til alle aktiviteter på hvert enkelt kort. Nogle af aktiviteterne kræver lidt udstyr, som i skal medbringe hjemmefra:

Børn og dyr: målebånd, snor og en pind.

Sansning i naturen: måske tørklæde og tæppe

Lege og bevægelse: terninger

Aktiviteterne er udviklet med inspiration fra Friluftsrådets projekt "Spring Ud i Naturen" www.springudinaturen.dk

Støttet med udlovningsmidler til friluftsliv

Børn og dyr

1. Kan du springe ligeså langt som egernet?

Omkring Lodbjerg Fyr findes der mange forskellige dyr.

Nogle af dyrene er imponerende springere – ræven der springer frem efter musen, frøen som hopper langs med stien ved klitsøen og haren som hopper afsted i det fjerne.

Hvor langt kan du springe?

Forsøg at springe som en hare. En hare kan springe 2 meter – kan I det? Tag tilløb, og lav længdespring ud på en blød plæne, måske i fyrhaven.

En græshoppe kan hoppe omkring 100 gange sin egen længde – hvor langt skulle du kunne hoppe, hvis du var en græshoppe?

Medbring et målebånd, og sammenlign jeres længdespring med dyrenes. I kan også forsøge at springe fra træ til træ eller fra sten til sten, ligesom egernet – det kræver god balance!

Tal om, hvorfor der er forskel på de forskellige dyrs springlængde, og kig evt. i udstillingen, hvor I kan se hvor forskellige arterne er.

Så langt springer dyret

Tudser	20 cm
Frøer	1,5 meter
Hare	2 meter
Ræv	3 meter
Egern	4 meter

Udstyr

- Målebånd

2. Kan du hoppe ligeså højt som rådyret?

Et rådyr kan bevæge sig hurtigt igennem skoven, over klitheden og kan let hoppe henover de forhindringer de møder.

Rådyr kan faktisk hoppe over hegn som er 1,5 meter høje!

Kan du hoppe ligeså højt som et rådyr?

Prøv at hoppe og brug målebåndet til at se, hvor højt det er. I kan også finde et træ eller en stolpe, og binde en snor omkring det, for at markere hvor højt dyrene hopper.

Er det lige så højt som rådyret, egernet, ræven eller haren?

Nogle mus kan hoppe én meter op i luften. Det er 20 gange musens egen længde! Mål din højde, og gang den med 20. Hvor højt skulle du så kunne hoppe, hvis du var en mus?

Tal om hvordan de forskellige dyr ser ud, og hvor de bor.

Er der nogen, der nogensinde har set et af dyrene? Eller måske smagt et af dem?

Nogle af dyrene kan ses i udstillingen.

Så højt hopper dyret

Hare	50 cm
Egern	60 cm
Ræv	75 cm
Rådyr	1,5 meter

Udstyr

- Målebånd
- Evt. tråd eller garn

3. Kan du reagere ligeså hurtigt som hugormen?

Hugormen fanger bytte ved at "hugge" ud efter det – og det går rigtig stærkt!

Hvor gode er dine hugorme-reflekser?

Hugormen er én af Nationalpark Thy's *High5* arter og de lever ude på klitheden ved Lodbjerg Fyr!

I skal være to til legen og bruge en 15-20 cm lang pind. Den ene person holder pinden lodret. Den anden skal forsøge at gribe pinden, når den slippes. Der skal være en afstand på ca. 20 cm fra hænderne ind til grenen. Den første, der griber pinden tre gange, har vundet – og ville sagtens kunne fange bytte som en hugorm!

Lidt om hugormen

Hugormen er nordens eneste giftslange.

Den har et flot zigzag-mønster på ryggen og skifter ham 1-3 gange årligt.

Udstyr

- Find en pind i skoven, som er 15-20 cm lang

4. Bare tæer

Følesansen er et godt redskab til at forstå naturen; hvad føles blødt, hvad stikker, og er sandet varmt?

Naturen omkring Lodbjerg Fyr byder på meget varierende natur, alt fra plantagen og græsplænen til klitheden og stranden.

Brug naturen omkring Lodbjerg fyr til at stimulere følesansen.

Tag strømperne af, og mærk græsset eller sandet mellem tæerne. Kan I plukke blomster med tæerne? Prøv at beskrive, hvordan underlaget føles. Er det vådt? Koldt? Blødt?

I kan også lave en sansebane på shelterpladsen ved at indsamle materialer fra området: blade, sten, sand mv. Læg derefter materialer ud og lav en "bane" og tal om hvor materialerne kommer fra. Kan I gætte hvad materialet er, kun ved at føle det med tæerne?

Lidt om området

Lodbjerg Fyr ligger midt mellem klitheden og plantagen. Stranden og klit-skrænten ligger også tæt på, og disse forskellige naturtyper giver godt muligheder for forskellige sanseindtryk.

Udstyr

- Evt. et håndklæde til at tørre fødder af med, før de skal tilbage i skoene.

Der findes mange forskellige planter og spor omkring Lodbjerg fyr, som I sikkert har været ude og kigge på, og måske kender I endda tingene ganske godt – *men kan I gætte planten, hvis ikke I kigger på den?*

Legen afprøves først med en voksen, der forsigtigt lægger en naturting i hænderne på et barn, der har lukkede øjne. Barnet skal nu lugte, føle og undersøge genstanden grundigt, men stadig med lukkede øjne. Når barnet tror at de ved, hvad genstanden er, bliver genstanden gemt væk. Nu skal barnet ud i området og prøve at finde en genstand, som hun mener er identisk med den hun lige har undersøgt. Når I er blevet gode, kan børnene gøre det parvis.

Alternativt kan I gemme genstandene under et tæppe. Der skal barnet med bind for øjnene udvælge tingen fra under tæppet, fremfor at man skal ud og finde det i området.

Tal om de forskellige genstande, I finder på jeres sanseskattejagt. Hvor kommer de fra? Hvad hedder de? Er de naturmaterialer eller affald? Er de fra dyr, eller er de fra en plante?

Hvad kan vi bruge?

Man kan bruge alle de ting, man kan finde i naturen. Kogler, blade, plastikplaster og sten. Justér sværhedsgraden ved at sætte tid på, hvor lang tid de må undersøge genstanden.

Udstyr

- Evt. tørklæde som man kan bruge til at binde for øjnene
- Evt. tæppe til at gemme tingene under.

Sansning i naturen

6. Naturens lyde

Lydene på klitheden, i plantagen og på stranden er meget forskellige—men hvor gode er I til at høre forskellen?

Læg jer med lukkede øjne, uden at I snakker med hinanden, så I kan høre de forskellige lyde. Efter lidt tid kan I snakke om, hvad I hørte. Var det vinden i træerne, bølgerne eller måske et dyr i kunne høre? Prøv dette forskellige steder i området og sammenlign dem. Måske er forskellen på lydene større end i havde troet.

Hvis børnene har mod på det, kan I også lægge jer lidt længere fra hinanden. Derefter samles I og kan tale om hvorvidt har I hørt noget forskelligt mv.

I kan også gå en tur igennem udstillingen. Hvordan tror I, at de udstoppede dyr lyder?

Hvad kan vi høre?

Er det fuglesang, gåsens skræppen eller krondyrerens brølen? Der er mange lyde man kan fordybe sig i. Forsøg evt. med opgaver som: hvor mange forskellige fugle kan i høre eller insekter.

Sansning i naturen

7. Snig dig ind på markfirbenet

Markfirbenet har nogle helt specielle ører, som gør, at de let kan finde ud af, hvor en lyd kommer fra. Denne evne bruger markfirbenet, når den skal fange føde, f.eks. små fluer.

Hvor god er du til at retningsbestemme lyde?

Find et sted, hvor der er mange kviste, visne blade eller noget andet der larmer når man træder i det.

Én af jer udvælges til at være markfirben, og personen stiller sig med ryggen til resten af gruppen eller evt. med bind for øjnene.

De som ikke er markfirben, skal nu forsøge at liste sig så tæt på "markfirbenet" som muligt, uden at blive hørt. Hvis det er svært, kan gruppen liste stille og roligt frem, summer de som en flue.

Når markfirbenet tror hun har lokaliseret en flue, vender hun sig om og peger i den retning, hvor de tror der er en flue. Hvis markfirbenet gætter rigtigt, bliver fluen det nye markfirben og legen starter forfra.

Hvad er specielt ved firbenets ører?

Deres ører har trommehinder ligesom os, men deres øregange er forbundet. Dette gør, at de lettere kan fornemme, hvilken trommehinde der bliver stimuleret mest, og de nemt ved, hvor lyden kommer fra.

8. Frøen på ryggen

I Nationalparken har vi mange af en særlig frø art. Arten hedder spidssnudet frø og har sorte pletter på kroppen, og en lys stribe ned ad ryggen – sådan kan du også kende dem!

Legen minder om fangelegen "ståtroid", men i stedet for at I stiller jer med spredte ben, når I bliver taget, skal I her lave en bevægelse, der samtidig giver læring om naturens dyr.

En af jer skal fange de andre. Når de bliver fanget, bliver de til en spidssnudet frø, der ligger på ryggen og spræller med benene. Ligesom en spidssnudet frø, der er væltet om på ryggen! De, der ikke er fanget, skal vende de fangede frøer om på maven igen for at befri dem.

Vælg gerne et fangeområde med naturlige forhindringer. Prøv også at finde rigtige frøer eller tudser, og undersøg dem.

Lidt om arten spidssnudet frø

Spidssnudet frø er en helt speciel art—men den kan være svær at kende fra sin fætter *butsnudet frø*. Den eneste forskel er deres fodrodsknude. Hos den spidssnudede frø, er fodrodsknuden højere og længere end det inderste led på indertåen.

9. På tur som tusindben

Tusindbenet er et sjovt dyr, med helt vildt mange ben! Har I samme koordineringsevne som et tusindben?

Stil jer op på en række, og hold fast på skuldrene på personen foran dig.

Begynd nu at gå fremad. Hvor langt kan I gå? Er det let? Kan I gå igennem forskelligt terræn, uden at falde? Hvis det er svært, kan I alle stemme ind med *højre, venstre, højre, venstre* for lettere at kunne holde takten.

Hvis det er let, kan I forsøge at gå igennem plantagen, hvor gruppen skal bukke sig, kravle over ting eller sno sig for at komme frem – kan I det, uden at give slip og uden at falde?

Tal om, hvordan tusindbenet ser ud, og hvorfor.

Hvor mange ben har et tusindben?

Navnet er misvisende. Blandt de danske arter, er rekorden for antal ben 250.

Dog har man i Californien fundet et tusindben med 750 ben— og det er verdensrekorden!

10. De flittige myrer

Har I set de røde skovmyrer slæbe mad og byggematerialer til myretuen? Hvor hurtigt kan I selv bygge en børne-myretue?

Find et godt sted til jeres myretue. I kravler på alle fire og går nu på jagt efter byggematerialer til tuen. Hver gang I finder en gren, kravler I tilbage til jeres tue og "bygger" den på tuen. Der kan bygges i flere dage. I kan også gemme en picnickurv i området, som kan blive bragt tilbage til tuen, som I kan spise når I er færdige med bygge-arbejdet.

Brug lidt tid på at kigge på myrerne. De går gerne ad de samme stier hver gang. Hvad tager de med tilbage, og hvorfor er det godt at have myrer i skoven?

I kan også lege myretue med en dronning, myresoldater og myrearbejdere.

Bagefter kan I snakke om, hvilke materialer der var bedst at bygge med, hvor stor en gren I kunne tage med tilbage og om hvor stærk myren er.

De seje myrer

Myrerne kan bruge kemiske våben til jagt, de bor i kolonier med op til 10.000 myrer og de bære op til 50 gange deres egen vægt. Hvor meget skulle du kunne bære, hvis du var en myre?

Kend naturen

11. Naturtingsløb

Ved Lodbjerg Fyr, har vi nogle helt specielle arter – kender du dem? Og kender du dem godt nok, til at kunne finde dem i området?

Her i området, kan man finde alt fra en kødædende plante, til dværgbuske som blev brugt til reb.

Brug kortene med *Flowering5* og gå en tur i Klitheden og se om I kan finde dem alle.

Nogle af arterne er lette at finde, andre er svære. Derfor kan det tage lidt tid, men I kan også nøjes med at finde én eller to af arterne.

I kan også vælge andre arter, som I allerede kender.

Kend naturen

Naturtingsløb *Flowering5*

Hjælmen bliver 50-100 cm høj og vokser på klitten, hvor vandmangel, blæst og sand giver barske forhold.

Hjælme har sammenrullede blade for at holde på vandet, og frøerne sidder i en tæt dusk.

Hjælme hjælper med at dæmpe sandflugten, og kan "tegne" cirkler i sandet når det blæser.

Klokkelyng er en 10-25 cm høj dværgbusk som vokser i fugtige klitlavninger.

Klokkelyng har op til 9 mm lange, lyserøde blomster, som sidder i klaser i spidsen af grenen.

Klokkelyngen findes kun i begrænsede mængder i Europa og derfor er det en speciel art i Nationalpark Thy.

Revling er en 10-30 cm høj dværgbusk som vokser på klitheden.

Revlingens blade er nåleformede. Den har røde blomster i marts og frugterne er små blåsorte bær, som kan spises.

I gamle dage brugte hede-bønderne revlingens bær til saft, busken til koste og rødderne og ranker blev til reb.

Kend naturen

Naturtingsløb *Flowering5*

Bjergfyr ses ofte som en kroget træ, der har fået tæsk af vinden. Den er meget hårdfør og kan vokse på tør og sandet jord, men tåler ikke skygge.

Nålene er ret korte, stive og mærkegrønne og barken er grålig. Bjergfyrren er importeret til Danmark, og blev plantet for at stoppe sandflugten, men den spreder sig hurtigt, og kan derfor overtage klitheden.

Soldug er en kødædende plante, som bliver op til 20 cm høj.

Soldug har langstilkede blade med røde, klæbrige kirtelhår og slimdråber i spidsen. Hvis insekter rører dråben, bliver de spist af planten.

Der findes tre arter af soldug i Nationalpark Thy; rundbladet soldug, liden soldug og langbladet soldug.

Hvis du vil lære mere om arterne, kan du bruge Nationalpark Thy appen, eller købe Pil og Storm bogen *Oplev Nationalpark Thy*. Bogen sælges på Lodbjerg Fyr, når kaffestuen er åben.

12. High5-terningen

I Nationalpark Thy, er der mange særlige arter. Arterne er meget forskellige, og nogle af dem flyver, andre svømmer og mange løber. Hvordan tror du, at den spættede sæl bevæger sig på land? Hvordan løber markfirbenet?

Slå med en terning (tag selv en terning med). I skiftes til at slå, og til at imitere dyret (i kan se listen herunder). Prøv at gøre det på den sjoveste, skøreste eller mest kreative måde i kan! Disse arter er alle nogle af Nationalpark Thy's High5 arter. De kan altså alle sammen findes et sted i parken.

Snak om de forskellige dyr, hvordan de bevæger sig og hvordan de lyder.

Sælen er en god svømmer —men er ret klodset på land fordi den er tilpasset livet i vandet. I kan også snakke om, hvorfor man kan høre krondyret brøle om efteråret.

Hvis man slår fx en femmer, skal man flyve som en havørn osv.

1. Brøle som et krondyr
2. Møve dig frem som en spættet sæl
3. Løbe som et markfirben
4. Hoppe som en spidssnudet frø
5. Flyve som en havørn
6. Sno dig som en hugorm

I aftaler på forhånd om alle gør det, som bliver slået med terningen, eller om man skiftes, og gør det individuelt.

Lege og bevægelse

13. Træ-fangeleg

Plantagen ved Lodbjerg Fyr blev plantet i 1923, og er derfor ganske ung. Plantagen giver dejligt læ omkring fyret, og træerne skaber levesteder for andre arter, end dem, som trives på klitheden.

I et afgrænset område med mange træer, vælger alle i gruppen hvert sit træ. Når I krammer et træ, har I helle.

En person vælges til at være fanger. De andre børn skal forsøge at løbe hen til et nyt træ, uden at blive fanget. Der kan kun være én person ved hvert træ.

Tal om hvilke træer var bedst at kramme. Hvilke var tynde, hvilke var tykke og hvorfor. I kan også tale om træernes alder, og hvordan man kan se alderen på træet. Kig evt. på et stykke brænde på shelterpladsen, og se om I kan tælle træet årringe.

Skove i Danmark

I Nationalpark Thy findes der mange plantager og skove, og i hele Danmark er 13,5% af vores areal skov. Vi har altså ca. 1 milliard træer i Danmark!

14. Naturlig forhindringsbane

Nogle dyr bor hele deres liv i skoven, og er derfor blevet gode til at bevæge sig igennem alle de naturlige forhindringer. De er både hurtige og kreative, når de skal igennem skoven—men hvor gode er I til at komme igennem forhindringerne?

Forhindringsbaner er en sjov måde, at lære at bevæge sig igennem naturen.

Start med at øve en enkelt forhindring. Find f.eks. en væltet træ i plantagen. Hvor mange forskellige måder, kan I komme forbi forhindringen? Kan I klatre over? Kan I kravle under?

I kan prøve at finde den hurtigste måde, den sejeste måde og den skøreste måde at komme forbi forhindringen.

Derefter kan I tage en tur igennem plantagen, hvor I kan afprøve forskellige måder at komme forbi de skovens forhindringer.

Find forhindringer, som passer til børnene. I kan tale om plantagen, vejret, hvorfor træet er væltet, og hvorfor der er gravet grøfter i plantagen.

Udstyr

- Evt. et reb, som I kan bruge til at markere en rute igennem skoven

15. I træning som jætte

Jætterne har været en stor del af vores myter i Danmark—og ved Lodbjerg Fyr findes resterne af en jættestue.

Tror I på fortællingerne om jætterne? Og hvordan tror I, at de opførte sig?

Jætter er gamle, mytiske væsner. De var overnaturlige og kunne være kæmpe store. De var ikke så kloge, og de hadede kirkeklokker.

Øv jer i at være jætter

En jætte kan mange ting. Den kan blive beskidt, brøle, trampe, løbe, hoppe eller sidde inde i sin jættestue og hygge sig. Bevæg jer som I tror en jætte gjorde det, brøl som en jætte og leg som en jætte.

Snak om, hvordan livet var da jættestuen blev bygget. Boede der jætter inde i den?

Hvorfor hedder de jættestuer?

Gravkamrene som også kaldes jættestuer, blev lavet så store at flere mennesker kunne begravnes derinde. De var store, imponerende og var indhyllet i en vis mystik. Derfor blev fortællingen, at jættestuerne var bygget af jætter som hus eller "dødebolig".